

ЗВ'ЯЗОК МІЖ ВИКОРИСТАННЯМ ТРИСУБ'ЄКТНОЇ ДИДАКТИКИ ТА УСПІШНІСТЮ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ДОСВІДУ

THE LINK BETWEEN THE USE OF THREE-SUBJECT DIDACTICS AND THE SUCCESS OF EDUCATIONAL PROGRAM IMPLEMENTATION: FROM THEORY TO PRACTICE

У сучасних умовах еволюції освіти, де цифровізація освітнього середовища є необхідністю, виникає потреба перегляду традиційних підходів до навчання та оновлення моделі взаємодії між викладачем, здобувачем освіти і освітнім середовищем. Серед таких підходів виділяється трисуб'єктна дидактика, яка базується на засадах активної участі трьох рівноправних суб'єктів освітнього процесу - викладача, здобувача освіти та інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища.

Ця стаття присвячена дослідженню зв'язку між використанням трисуб'єктної дидактики і успішністю реалізації освітніх програм. Автори статті детально розглядають концепцію трисуб'єктної дидактики, її теоретичні основи та переваги в порівнянні з традиційними підходами. Зокрема, стаття аналізує, як трисуб'єктна дидактика впливає на ефективність навчання, стимулює активну участь здобувачів у освітньому процесі та підвищує якість освітньо-професійної програми «Початкова освіта».

В статті надаються практичні приклади успішного застосування трисуб'єктної моделі навчання у викладанні різних освітніх компонентів, які реалізуються в межах освітньо-професійної програми «Початкова освіта». Результати дослідження дозволяють краще зрозуміти користь цього підходу для підвищення рівня якості освіти, оволодіння фаховими компетентностями здобувачами, а також для сприяння та поліпшення цифровізації освітнього середовища ЗВО.

Ця стаття буде корисним доповненням для дослідників та практиків у галузі педагогіки, які прагнуть покращити ефективність навчання та вдосконалити освітній процес. Висновки та рекомендації дослідження можуть бути застосовані для оптимізації педагогічних підходів та підвищення рівня якості освіти в умовах сучасного освітнього середовища.

Ключові слова: трисуб'єктна дидактика, освітня програма, інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище, майбутній вчитель початкової школи.

In the modern context of educational evolution, where the digitization of the educational environment is a necessity, there arises a need to reconsider traditional teaching approaches and update the model of interaction among educators, learners, and the educational environment. Among these approaches, triadic didactics stands out, built on the principles of active participation of the three equal subjects of the educational process – the educator, the learner, and the information-communication pedagogical environment.

This article is dedicated to exploring the connection between the utilization of triadic didactics and the success of educational program implementation. The authors of the article delve into the concept of triadic didactics, its theoretical foundations, and its advantages compared to traditional approaches. Specifically, the article analyzes how triadic didactics influences learning efficiency, stimulates active engagement of learners in the educational process, and enhances the quality of the educational-professional program «Elementary Education».

The article provides practical examples of the successful application of the triadic teaching model in various educational components within the «Elementary Education» program. The research findings contribute to a better understanding of the benefits of this approach in enhancing the quality of education, equipping learners with professional competencies, and promoting the improvement and digitization of the higher education environment.

This article serves as a valuable resource for researchers and practitioners in the field of pedagogy who aim to enhance the effectiveness of teaching and refine the educational process. The conclusions and recommendations drawn from this research can be applied to optimize pedagogical approaches and elevate the quality of education in the context of the contemporary educational environment.

Key words: three-subject didactics, educational program, information and communication pedagogical environment, future primary school teacher.

УДК 37. 374.31

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/62.1.25>

Горлова А.В.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри педагогіки та психології
дошкільної та початкової освіти
Херсонського державного університету

Чепурна С.П.,

викладач кафедри педагогіки
та психології дошкільної
та початкової освіти
Херсонського державного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

У сучасному постіндустріальному цифровому суспільстві ми стикаємося з суттєвими змінами в усіх аспектах нашого життя. Однією з галузей, яка не залишається осторонь цих змін, є освітня. Цифровізація освітнього середовища закладів вищої освіти є нагальною потребою, що впливає з нової філософії освіти. Цифровий інструментарій можна розглядати як ефективне та результативне нововведення, яке стосується змісту, методів, засобів і форм навчання та виховання, управління системою освіти, організації освітнього процесу і структури освітніх закладів.

Враховуючи постійні зміни у суспільстві, цифровізація освітньої галузі стає необхідним фактором,

що сприяє розвитку і підвищенню якості навчання. Вона дозволяє адаптувати освітні процеси до сучасних вимог і викликів, використовувати передові технології та методики, а також стимулювати творчість і самостійність здобувачів.

У цьому контексті, інновації в освіті не обмежуються лише зміною змісту навчання, але також охоплюють усі аспекти освітнього процесу. Вони сприяють створенню нових моделей управління, розробці нових педагогічних підходів і методик, а також використанню сучасних інформаційних технологій.

Головні принципи освітніх трансформацій, закріплені в Стратегії розвитку вищої освіти в Україні [18] на період від 2022 до 2032, «...саме цим

стратегічним документом визначено основні пріоритети системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та економіки країни...» [18]. Ці зміни є передумовами для інноваційної діяльності і втілені в нових Стандартах вищої освіти.

Освітній процес вважається досконалим лише в тому випадку, якщо він задовольняє не тільки сучасні вимоги суспільства, але і визначає загальні підходи до вирішення майбутніх викликів.

Умови воєнного стану ставлять систему освіти перед викликом, що вимагає інтенсивного пошуку нових підходів до навчання майбутніх вчителів початкової школи, впровадження інноваційних методів організації освітнього процесу та використання ефективних педагогічних та цифрових технологій. Варто відзначити, що навіть самі освітяни стали більш активними у пошуку шляхів вирішення проблем, пов'язаних з організацією навчання здобувачів вищої освіти [10].

Одним із таких новітніх та інноваційних підходів є *трисуб'єктна дидактика*, яка базується на взаємодії між трьома ключовими суб'єктами освітнього процесу закладу вищої освіти: викладачем, здобувачем освіти та інформаційно-комунікаційним педагогічним середовищем. Ця взаємодія відіграє важливу роль у досягненні успішної реалізації освітньо-професійної програми.

Освітня програма визначає мету та зміст навчання, а також надає здобувачам можливість розвивати необхідні компетентності та навички для ефективної та успішної майбутньої професійної діяльності. Освітні програми вміщують логічно структуровану систему освітніх компонент в межах тієї чи іншої спеціальності, перелік компетентностей, яких набуває здобувач в результаті навчання, кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, необхідних для оволодіння програмою, а також програмові результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач освіти [7].

Отже, постає гостра потреба адаптації освітніх програм відповідно до світових рекомендацій та моделей сучасного освітнього середовища в галузі початкової освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить, що на сьогодні напрацьовано досить незначна кількість наукових доробок, присвячених дослідженню впливу трисуб'єктної дидактики на ефективну реалізацію освітніх програм в галузі початкової освіти. Виявлені наукові дослідження акцентують увагу в основному на сутності, структурі, принципах та механізмах реалізації трисуб'єктної дидактики в ЗВО або ж вирішенню окремих питань удосконалення освітньо-професійних програм за спеціальністю 013 Початкова освіта. Наприклад, О. Співаковський [16], Л. Петухова [13] є основоположниками та педагогами, які вперше обґрунтували поняття трисуб'єктної дидактики. У своїх дослідженнях вчені визначили

філософію сучасної трисуб'єктної дидактичної моделі (студент – викладач – інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище), схарактеризували структуру та механізми реалізації трисуб'єктної взаємодії у педагогіці, а також досліджували проблематику професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів з урахуванням інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища. С. Білоконь [1] зосереджує увагу на визначенні переваг використання трисуб'єктної дидактики в процесі навчання у вищій школі. Трисуб'єктну взаємодію як умову підвищення ефективності процесу навчання здобувачів у ЗВО досліджували О. Мірошник та М. Котик [9]. Психологічні умови ефективної трисуб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу розглядали у своїх наукових доробках В. Діденко та І. Калініна [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми свідчить про те, що незважаючи на вже певний інтерес дослідників, на сьогоднішній день питання запровадження трисуб'єктної дидактики з метою успішної реалізації освітньої програми залишається актуальним та до кінця невирішеним.

Мета статті – полягає в дослідженні і аналізі впливу використання трисуб'єктної дидактики на успішність реалізації освітньо-професійної програми «Початкова освіта».

Виклад основного матеріалу. В умовах цифровізації освітнього середовища сучасні ЗВО зіштовхуються з важливим завданням – суттєво підвищити ефективність та якість підготовки фахівців на рівень, який досягнуто в розвинутих країнах. Це означає, що необхідно формувати кадри з новим типом мислення, що відповідають вимогам цифрового суспільства [8, с. 16].

Ми вважаємо, що це завдання можна успішно вирішити, якщо впровадити трисуб'єктну модель відносин до освітнього процесу ЗВО, яка включає систему трисуб'єктних відносин між викладачем, здобувачем освіти та інформаційно-комунікаційним педагогічним середовищем. У рамках цієї моделі особливо вагомою ролі набуває інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище, яке стає основою для організації освітнього процесу ЗВО.

Основоположниками трисуб'єктної дидактики є українські педагоги О. Співаковський та Л. Петухова, якими вперше в обіг педагогічної термінології було введено це поняття. Дослідники висунули ідею впровадження нового елемента у традиційну суб'єктно-суб'єктну модель, де крім викладача і здобувача з'являється ще один суб'єкт – інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище. Таким чином, створюється комплексна система, в якій кожен з компонентів виступає як активний та рівноцінний суб'єкт освітнього процесу [15, с. 401].

Вони наголошували на важливості створення стимулюючого та сприяючого середовища для

навчання, де здобувачі можуть розвиватися як особистості та активно залучатися до здобуття знань.

За поглядами О. Співаковського, Л. Петухової та Н. Воропай [15, с. 402], сучасний підхід до підготовки майбутнього вчителя початкової школи вимагає науково обґрунтованого інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища. Вони розглядають його як: «сукупність знанієвих, технологічних і ментальних сутностей, які в синхронній інтеграції забезпечують якісне оволодіння системою відповідних знань» [15, с. 402]. В такому середовищі здобувачі освіти здобувають необхідні компетентності та навички для успішного викладання в початкових класах, використовуючи сучасні педагогічні підходи та інформаційні технології.

Сучасні вимоги до розвитку освіти спонукають розглядати інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище як третій рівноправний суб'єкта в освітньому процесі ЗВО. Запровадження такого активного інформаційно-комунікаційного середовища в сучасну дидактичну модель навчання стало можливим завдяки ідеї Л. Петухової та О. Співаковського. Вони висувують ідею про важливість введення нових понять, таких як «трисуб'єктна дидактика», «трисуб'єктна взаємодія», «трисуб'єктні відносини», які враховують активну роль інформаційно-комунікаційного середовища в освітньому процесі [17, с. 7].

У своєму науковому дослідженні Л. Петухова [12, с. 154] сформулювала концептуальне визначення поняття «трисуб'єктна дидактика» у такий спосіб: «один із напрямів педагогічної науки про найбільш загальні закономірності, принципи та засоби організації навчання, що забезпечує свідоме та міцне засвоєння системи знань, умінь і навичок у межах рівноправних взаємин учня (студента), учителя (викладача) та інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища» [12, с. 154].

Як вже згадувалося раніше трисуб'єктна дидактика базується на взаємодії трьох активних та рівноправних учасників освітнього процесу: викладача, здобувача та інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища.

Перший суб'єкт – викладач – виступає як фасилітатор, який створює стимулююче середовище для навчання, активізує інтереси здобувачів освіти та сприяє їхньому особистісному розвитку. Головним завданням викладача є розробка та запровадження ефективних методів, які сприятимуть розвитку професійних компетентностей майбутніх вчителів початкової школи.

Другий суб'єкт – здобувач освіти – є активним учасником процесу, володіє своїми унікальними знаннями та досвідом, а також має можливість самостійно планувати та контролювати своє навчання. Здобувач освіти співпрацює з викладачем у трисуб'єктній взаємодії, проявляє активність

у самостійному пошуку, зборі та продукуванні навчальної інформації, а також має різноманітні можливості для впливу на зміст та процес власної професійної підготовки.

Третій суб'єкт – інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище – виступає в якості важливого інструменту підтримки та збагачення освітнього процесу. Воно забезпечує здобувачам доступ до різноманітних навчальних ресурсів, електронних матеріалів, інтерактивних занять та засобів комунікації, що сприяє виникненню й розвитку трисуб'єктної взаємодії між здобувачем, викладачем і засобами нових інформаційних технологій.

Інформаційні технології дозволяють здійснювати навчання в онлайн-форматі, сприяючи гнучкості та зручності освітнього процесу. Комунікаційні можливості інформаційного педагогічного середовища дозволяють здобувачам спілкуватися з викладачами та однокурсниками, обмінюватися знаннями та досвідом, а також здійснювати спільні проєкти та дослідження, незалежно від фізичного розташування. Це розширює горизонти навчання та стимулює колективну співпрацю.

На нашу думку, впровадження до освітнього процесу ЗВО моделі трисуб'єктної дидактики та розробка цифрових педагогічних середовищ дає змогу підвищувати рівень сформованості професійних компетентностей майбутніх вчителів початкової школи, й відповідно сприяє успішній реалізації освітньо-професійної програми спеціальності 013 Початкова освіта.

Отже, враховуючи аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми, можемо стверджувати, що актуальність широкого впровадження моделі трисуб'єктної дидактики до освітнього процесу ЗВО впливає з наступних причин:

1. Зміни в освітньому середовищі: з появою інформаційних технологій і цифрових засобів змінюються підходи до навчання та взаємодії між учасниками освітнього процесу. Трисуб'єктна дидактика, яка включає взаємодію здобувача, викладача та інформаційно-комунікаційного середовища, стає актуальною у контексті адаптації освіти до нових реалій.

2. Потреба вдосконалення освітніх підходів: тривала традиційна суб'єкт-суб'єктна модель навчання може не завжди ефективно відповідати сучасним вимогам. Трисуб'єктна дидактика дозволяє підвищити активність здобувачів у освітньому процесі та залучити їх до спільної взаємодії.

3. Потреба у вдосконаленні викладацької діяльності: викладачам необхідно адаптуватися до сучасних педагогічних підходів і технологій, що сприяють підвищенню якості навчання. Використання трисуб'єктної дидактики дозволяє створити стимулююче навчальне середовище та сприяє ефективному навчанню.

З досвіду роботи педагогічного факультету Херсонського державного університету видно, що постулати трисуб'єктної дидактики реалізуються в межах Освітньо-професійних програм «Початкова освіта» та «Дошкільна освіта». Яскравими прикладами інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища, які розроблені за ініціативою Л. Петухової з метою поліпшення процесу розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців та успішної реалізації освітніх програм, є наступні (рис. 1):

Розроблені Web-мультимедіа енциклопедії та електронні продукти для забезпечення освітніх компонент в межах реалізації освітньо-професійної програми «Початкова освіта», створюють нові дидактичні можливості:

- необмежений доступ до інформації, що дає можливість здобувачам освіти без обмежень отримувати необхідні дані;
- можливість отримання інформації в будь-який час, що стає доступним та зручним для здобувачів;
- використання засобів мультимедіа для унаочнення навчальної інформації;
- застосування дистанційних методів комунікації між викладачем і здобувачами;

– впровадження унікальних систем контролю за навчальною діяльністю;

– використання спеціальних систем експертної підтримки освітньої діяльності [3].

Електронні продукти створюють спеціальне інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище, що надає можливість для інтегрованого навчання та використання різноманітних матеріалів, розташованих на сайті університету. Такий електронний продукт може включати текст підручника, хрестоматію, інформацію про персоналії, бібліографію (літературу, джерела, адреси в Інтернеті) та навіть ігрові завдання. Важливо зазначити, що енциклопедія містить значно більший обсяг інформації, ніж звичайна книга, при цьому зберігаючи компактність. Таке інформаційне джерело також надає можливість отримувати не лише аудіальну та візуальну інформацію, а й мультимедійні ресурси, наприклад, використовуючи відеофрагменти [14].

Відділом забезпечення якості вищої освіти Херсонського державного університету було проведено опитування, яке присвячено якості реалізації освітніх компонент ЗВО. Цікавими для нашого дослідження, є результати які відображають кількісні показники саме тих освітніх компонент,

	<p>«Web-мультимедіа енциклопедія «Історія педагогіки» [3] (Розробники: Л. Петухова)</p> <p>Інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище, яке використовується в освітньому процесі ЗВО для успішного оволодіння освітньою компонентою «Історія педагогіки»</p>
	<p>Web-мультимедіа енциклопедія «Історія загальної та дошкільної педагогіки» [2] (Розробники: Л. Петухова, Н. Воропай)</p> <p>Web-мультимедіа «Історія загальної та дошкільної педагогіки» є динамічним інформаційно-комунікаційним педагогічним середовищем, яке використовується в освітньому процесі ЗВО для здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта під час вивчення освітньої компоненти «Історія загальної та дошкільної педагогіки».</p>
	<p>Web-мультимедіа «Фребельпедагогіка» [4] (Розробники: Л. Петухова, О. Анісімова)</p> <p>Електронний ресурс розроблено для здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта з метою успішного оволодіння освітньою компонентою «Фребельпедагогіка»</p>
	<p>«Web-мультимедіа енциклопедія з дисциплін природничого циклу» [5] (Розробники: Л. Петухова, А. Бальоха)</p> <p>Особливістю інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища є контент, який об'єднує 6 освітніх компонент природничого циклу та програму навчальної (природничої) практики. Завдяки цьому електронному продукту здобувачі спеціальності 013 Початкова освіта можуть успішно оволодіти наступними освітніми компонентами:</p>
<ul style="list-style-type: none"> – екологія; -основи природознавства (землезнавство, ботаніка, зоологія); – методика навчання основам здоров'я; – методика навчання освітніх галузей «Природознавство»; – методика навчання освітніх галузей «Суспільствознавство»; – основи природознавства з методикою. 	

Рис. 1. Приклади електронних ресурсів

які викладаються в моделі трисуб'єктної дидактики засобами Web-мультимедіа енциклопедій («Web-мультимедіа енциклопедія «Історія педагогіки», «Web-мультимедіа енциклопедія з дисциплін природничого циклу») в межах реалізації освітньо-професійної програми «Початкова освіта». Закцентуємо увагу на питаннях, які присвячені визначенню впливу впровадження трисуб'єктної взаємодії між учасниками освітнього процесу на форми та методи взаємодії, а також на відношення здобувачів освіти до навчальних матеріалів, розміщених у електронному середовищі їх доступності, логічності та послідовності.

Здобувачам освіти було запропоновано взяти участь у заповненні опитувальника за шкалою оцінок від 0 до 5 балів. В ході дослідження отримано наступні результати зображені на рисунку 2.

Результати дослідження показують що середній бал реалізації освітніх компонент, які вивчалися здобувачами освіти в моделі трисуб'єктної дидактики становить 4,9 що є високим результатом. Отримані дані вказують на актуальність теми трисуб'єктної дидактики та її позитивний вплив на удосконалення формування професійних компетентностей майбутніх учителів початкової школи. Результати дослідження свідчать про значний розвиток інтерактивності та активності здобувачів у процесі навчання за допомогою використання трисуб'єктної взаємодії. Такий підхід дозволяє забезпечити більшу залученість здобувачів до активного самостійного навчання та розвиток їхніх критичних мислення та творчих здібностей.

Також, з метою покращення якості освітньо-професійної програми «Початкова освіта» було проведено опитування здобувачів першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Головною метою опитування є оцінка ступеня задоволеності здобувачів освітніми компонентами, їх відповідності майбутнім професійним цілям, а також оцінка рівня практичної підготовки, можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії.

В результаті обробки даних виявлено загальна тенденція побажань здобувачів освіти щодо удосконалення Освітньо-професійної програми «Початкова освіта» (62,95% респондентів) – це збільшити обсяг практичної підготовки зі спеціальності, збільшити відсоток практичних занять поза межами університету, в тому числі у шкільних та позашкільних навчально-виховних закладах.

Аналіз відповідей у відкритих форматах дозволяє стверджувати, що здобувачі Херсонського державного університету виявляють справжній інтерес у отриманні якісної освіти і готові надавати конструктивні рекомендації з метою підвищення рівня освітніх послуг.

Враховуючи експертні оцінки здобувачів спеціальності 013 Початкова освіта, гаранта освітньої програми (Горлова А. В.), стейкхолдерів та членів групи забезпечення було переглянуто та удосконалено освітньо-професійну програму «Початкова освіта», яка затверджена Вченою радою Херсонського державного університету у 2021 році [11]. Зміни набудуть чинності для вступників на спеціальність 013 Початкова освіта з 2023 навчального року. Отже, особливостями освітньо-професійної програми визначено «практична спрямованість, ... використання в освітньому процесі ЗВО трисуб'єктної дидактики як інструментарію фахової підготовки, освіта у воєнний та післявоєнний

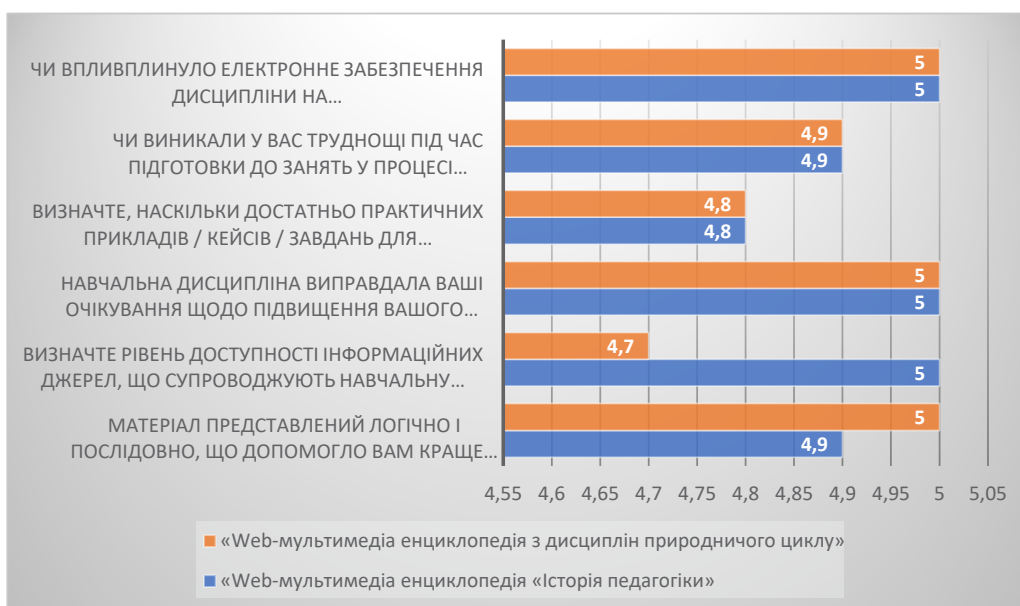

Рис. 2. Аналіз результатів опитування здобувачів щодо якості реалізації освітніх компонент в рамках трисуб'єктної моделі викладання

час» [11]. Також оновлено перелік компонент освітньо-професійної програми :

1. Обов'язкові освітні компоненти:

– циклу загальної підготовки – Цифровий інструментарій у професійній діяльності – 4 кредити ЄКТС;

– цикл професійної підготовки – Трисуб'єктна дидактика – 3 кредити ЄКТС.

2. Вибіркові освітні компоненти:

– цикл професійної підготовки: Медіа освіта в початковій школі, Мотиваційний менеджмент, Робота з батьками з формування інформаційно-імунної системи дитини, Гейміфікація освітнього процесу, Цифрові застосунки для ефективної організації освітнього процесу, Абетка вчителя початкової школи.

Збільшено обсяг практичної підготовки майбутніх учителів початкової школи, а саме кількість кредитів ЄКТС з виробничої практики збільшилася з 16,5 до 27.

Отже, на основі аналізу теоретичних джерел та передового досвіду, можна підтвердити, що трисуб'єктна дидактика сприяє наступним аспектам та позитивним ефектам в освітньому процесі:

1. Активній участі всіх трьох рівноправних суб'єктів навчання: викладача, здобувача освіти та інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища.

2. Залученню здобувачів до самостійного пошуку та збору навчальної інформації, що сприяє активному розвитку і підвищенню мотивації до навчання.

3. Використанню цифрових технологій для представлення навчальної інформації у мультимедійному форматі, що забезпечує більш ефективне сприйняття матеріалу.

4. Розвитку дистанційних способів комунікації між викладачем та здобувачами, що забезпечує більш гнучкий та доступний навчальний процес.

5. Утворенню унікальних систем контролю та експертної підтримки освітньої діяльності, що сприяє вдосконаленню процесу оцінювання та навчання.

6. Підвищенню якості реалізації освітньо-професійних програм, адаптації їх до потреб цифрового суспільства та вимог сучасного ринку праці.

Таким чином, використання трисуб'єктної дидактики може стати ключовим фактором для досягнення більш ефективного та успішного освітнього процесу, забезпечуючи якісну освіту та готовність здобувачів до викликів сучасного світу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, за результатами дослідження було підтверджено, що трисуб'єктна дидактика стимулює підвищення інтерактивності та активності здобувачів освіти, що позитивно впливає на якість засвоєння навчального матеріалу та розвиток критичного мислення. Крім того, інформаційно-комунікаційне

середовище забезпечує необмежений доступ до різноманітних ресурсів, що сприяє розширенню знань та умінь здобувачів.

Ця стаття висвітлює важливість та перспективність впровадження трисуб'єктної дидактики в освітньо-професійних програмах, зокрема в системі вищої освіти. Зв'язок між використанням трисуб'єктної дидактики та успішністю реалізації освітніх програм підтверджує необхідність реформування традиційних підходів до навчання та впровадження інноваційних методів, спрямованих на забезпечення якісної та ефективної підготовки здобувачів освіти.

Таким чином, використання трисуб'єктної дидактики може бути перспективним кроком у покращенні освітніх процесів та досягненні успішної реалізації освітніх програм у вищих навчальних закладах. Подальші дослідження та практичне впровадження цього підходу в навчальну діяльність можуть сприяти вдосконаленню системи освіти і підготовці кваліфікованих фахівців, які будуть відповідати вимогам сучасного суспільства та інформаційного віку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Білоконь С. М. Переваги використання трисуб'єктної дидактики в процесі навчання у вищій школі. *Педагогічний альманах*. 2019. № 32, С. 6–11.
2. Веб-мультимедіа енциклопедія «Історія загальної та дошкільної педагогіки»: веб-сайт. URL: <http://izdp.kspu.edu/> (дата звернення: 27.06.2023).
3. Веб-мультимедіа енциклопедія «Історія педагогіки»: веб-сайт. URL: <https://webhp.kspu.edu/> (дата звернення: 30.06.2023).
4. Веб-мультимедіа енциклопедія «Фребельпедагогіка»: веб-сайт. URL: <https://froebel.kspu.edu/> (дата звернення: 08.07.2023).
5. Веб-мультимедіа енциклопедія з дисциплін природничого циклу: веб-сайт. URL: <http://webnc.kspu.edu/> (дата звернення: 08.07.2023).
6. Діденко В. В., Калініна І. М. Психологічні умови ефективної трисуб'єктної взаємодії учасників навчально-виховного процесу. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 1(3). С. 24–29.
7. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII в редакції від 28.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page#Text>. (дата звернення: 16.06.2023).
8. Колін К. Інформатизація освіти: нові пріоритети. *Вісник вищої школи. Alma Mater*, 2002. № 2. С. 16–23.
9. Мірошник О. І., Котик М. М. Трисуб'єктна взаємодія як умова підвищення ефективності процесу навчання студентів у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка. Психологія. Філософія*. 2016. № 236(1). С. 121–125.
10. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник / за заг. ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці: «Букрек», 2022. 140 с.

11. Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»: затверджена Вченою радою Херсонського державного університету від 31.05.2021 протокол №15. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9E%D0%9F%20%D0%9F%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%20%D0%A1%D0%92%D0%9E%20%D0%91%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80.pdf?id=f53d6540-1696-4fb3-abb5-7e064ff44c74> (дата звернення: 01.08.2023).

12. Петухова Л. Є. Теоретико-методичні засади формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів: дис. ...д-ра пед. наук: 13.00.04. / Херсонський державний університет. Херсон, 2009. 564 с.

13. Петухова Л. Є. Трисуб'єктна дидактика в моделі інноваційного розвитку освітніх систем. *Педагогічні науки: збірник наукових праць Херсонського державного університету*. Херсон, 2014. Вип. 65. С. 74–80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprr_2014_65_15. (дата звернення: 07.08.2023).

14. Петухова Л.Є., Бальоха А.С., Лемещук О.І. Web-мультимедіа енциклопедія з дисциплін природничого циклу: метод. рекомендації. Херсон: ТОВ «Борисфен-про», 2020. 82 с.

15. Співаковський О. В. До оцінювання взаємодії у моделі «Викладач – студент – середовище» / за заг. ред. О. В. Співаковський, Л. Є. Петухова, Н. А. Воропай. *Наука і освіта*. 2011. № 4/С. С. 401–405.

16. Співаковський О. В., Петухова Л. Є., Коткова В. В. Філософія трисуб'єктної дидактики в системі підготовки майбутнього вчителя початкових класів. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2014. № 3. С. 7–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2014_3_3. (дата звернення: 17.07.2023).

17. Співаковський О. В., Петухова Л. Є. До питання про трисуб'єктну дидактику. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2007. № 5. С. 7–9.

18. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лют. 2022 р. № 286-р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki> (дата звернення: 29.07.2023).